

Homenatge a Joan Guinjoan

© Ignacio Evangelista

D'un temps, d'un país

“Aspiro al fet que la meva obra sigui un viu testimoni del moment en què fou escrita.” Llegeixo aquesta afirmació del mestre Joan Guinjoan i recordo que la seva persona i la seva obra, ambdues tan estimades com respectades, són principalment vitalistes. La música de Guinjoan reflecteix l'esperit de l'home tan brillant com constant que va ser, així com la influència rebuda de l'avantguarda musical francesa. Figura clau de la música contemporània en l'àmbit català i europeu, i persona de fortes conviccions que va fer una apostia personal ferma en relació amb la música (això que avui en diríem “emprendre”), l'home de Riudoms va abandonar el rol d'hereu que tenia assignat per dedicar-se, sobretot, a la composició.

Parlar de Guinjoan pot ser fins a cert punt un pretext per resseguir els noms d'un patrimoni musical català tan rellevant com encara poc conegut. Em refereixo al que apel·la a figures com la de Cristòfor Taltabull (de qui fou deixeble), però no només aquesta: emmarco el nom de Joan Guinjoan en una línia successòria que vertebra l'encara pendent cànon musical català en el qual figurarien autors com Robert Gerhard, Eduard Toldrà, Frederic Mompou, Manuel Blancafort, Joaquim Homs i tants d'altres. No s'explicaria l'eclosió actual, reconeguda internacionalment, de nous compositors i compositores del nostre país sense el camí traçat, entre d'altres, pel mateix Joan Guinjoan.

Torno a les expressions del mestre: “No he pogut viure de la meva música, però sí de la música.” Com a consellera de Cultura del Govern de Catalunya, aquesta és una afirmació que m'interpel·la en tant que explicita que un referent de la música contemporània de la segona meitat del segle XX no pot viure d'allò que centra la seva activitat professional i vital: la composició. I és aquí on em vull aturar, assumint i fent públic el meu compromís a favor de la música i dels músics catalans (molts d'ells partícips i presents en aquest homenatge), als quals cal acompañar i afavorir en el desenvolupament de les seves trajectòries artístiques. El llegat de Guinjoan és un tresor que cal preservar: programar-lo, interpretar-lo, difondre'l, en definitiva, és feina de tots i, en aquest sentit, com a Govern, ens hi comprometem. L'estrena recent de la seva obra pòstuma titulada *La llum naixent*, al Palau de la Música Catalana, em remet, per acabar d'una manera poètica, a la personalitat reflexiva del compositor que avui homenatgem. “Cap on vaig? Vaig a retrobar-me, buscant cada vegada més les meves arrels d'autòcton recalcitrant, amb la humilitat d'origen lligada indissolublement a la realitat de cada moment.” Joan Guinjoan, autor d'un temps i d'un país que plora la seva pèrdua.

Mariàngela Vilallonga Vives
Consellera de Cultura

© Centre de Documentació i Arxiu (CEDOA)

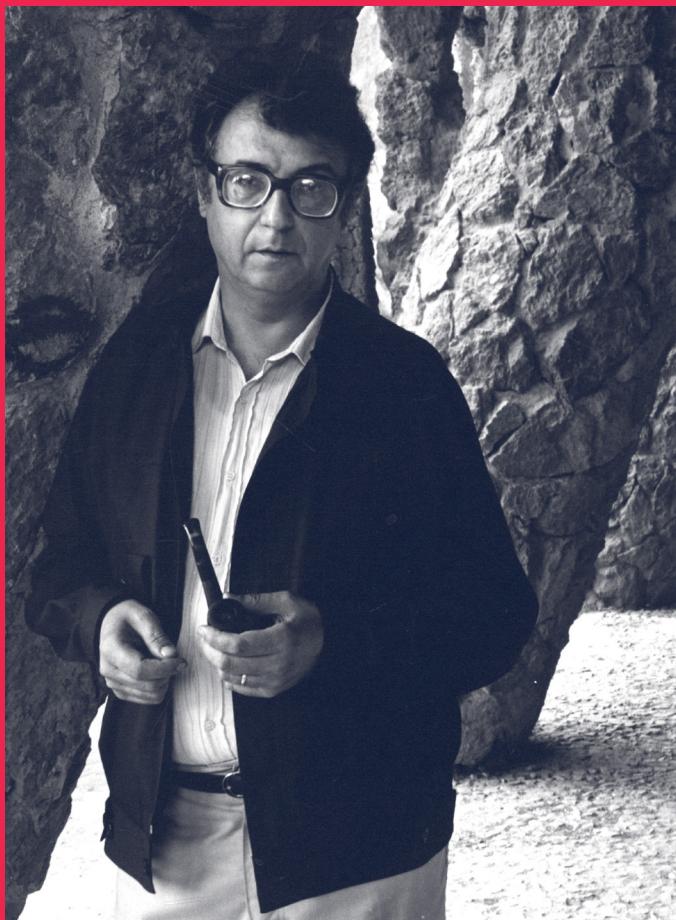
La trajectòria del mestre Guinjoan és un exemple de com un creador actua amb total complicitat amb el seu entorn. Quan unim la creació i el talent d'un dels compositors més rellevants i representatius del segle XX i principis del XXI amb la seva faceta humanística, el resultat no pot ser cap altre que el de l'excel·lència i la genialitat. El llegat artístic de Joan Guinjoan avala el compromís que ha mantingut aquest extraordinari home i genial compositor amb el seu temps. Persona minuciosa, inquieta, exigent i perseverant.

Aquells que hem tingut la sort de conèixer-lo hem pogut compartir amb ell, entre altres coses, la seva preocupació per la falta de respecte que, massa vegades, té aquest país envers els seus autors. Massa sovint la trajectòria humana i artística dels creadors no és coneguda i, consegüentment, tampoc valorada. Guinjoan és, no obstant això, un dels nostres compositors més internacionals, amb una carrera impressionant avalada per tota la comunitat musical. Aquells que el van coneixer saben també del seu ànim i esperit apassionat per les iniciatives en què participava i els projectes en què s'implicava. Es va comprometre amb aquesta casa i va dedicar gran part de la seva vida a defensar els drets dels autors. Va formar part durant molts anys de la seva Junta Directiva i va obtenir dos dels seus reconeixements més importants: el Premi Tomás Luis de Victoria i la designació com a Membre d'Honor de la nostra entitat.

Des de la Societat General d'Autors i Editors (SGAE) en lamentem profundament la pèrdua i ens comprometem, com ell va fer sempre, a continuar lluitant per la causa d'exigir el reconeixement del valor de la creació i del respecte que mereixen els nostres autors, tant de les institucions com del conjunt de la societat.

I, finalment, volem agrair la complicitat i generositat de tots els músics i compositors que s'han volgut afegir a aquest acte d'homenatge al mestre, i també, molt especialment, a la Residència d'Investigadors, amb la qual compartim aquesta iniciativa i la seva aposta constant al llarg de tants anys pel diàleg entre la ciència i l'art.

Ramon Muntaner
Director de la SGAE a Catalunya i Balears

© Centre de Documentació i Arxiu (CEDOA)

El mestre Joan Guinjoan

Retalls biogràfics

Vaig conèixer el mestre Joan Guinjoan el 1964, quan tots dos érem residents al Col·legi d'Espanya de la Cité Universitaire de París. Compartíem el cinquè pis mÙsics i científics que preparavem tesis doctorals majoritàriament en el camp de les ciències. Recordo, entre d'altres, Joan Guinjoan, director d'orquestra i compositor; Joaquín Soriano, pianista; Ramon Coll, pianista; García Nieto, director d'orquestra; Quintanilla, violoncel·lista... També, de tant en tant, fèiem paelles a la cuina que compartíem. A més de ser bones, facilitaven la sociabilitat i el coneixement personal. La beca que li van concedir facilitava habitació i estudi amb piano, però com que ja estava casat amb la Monique i en aquells temps les dones només podien venir a les activitats culturals, hi pernoctava de tant en tant per aprofitar el piano i només assistia als concerts dels seus companys. Em comentava que no podia perdre el temps participant en tertúlies i sopars, per molt interessants que fossin, i era conscient que tenia una situació molt envejada que li havia costat molts sacrificis de tota mena. També érem esporàdicament companys de tren; ell baixava a Port Royal, ja que seguia cursos de composició i orquestració a la Schola Cantorum, on es va diplomar amb un Premi Extraordinari, i jo seguia fins a Luxemburg, una parada més, ja que preparava la meva tesi de doctorat al laboratori J. L. Gay-Lussac de l'École Polytechnique. Eren deu minuts, les converses solien ser majoritàriament de temes personals, perquè jo, de composició musical, no en tenia gaire coneixement i ell, de fisicoquímica analítica, tampoc. Malgrat això, al vespre teníem converses, ell m'ensenyava partitures i jo a ell, cromatogrames. En el fons compartíem la creativitat, i això va ser el fonament per al nostre retrobament creatiu el 2002, com us explicaré més endavant. Joan Guinjoan, de Riudoms, pagès de la terra que ell estimava, va abandonar la seguretat que tenia a l'abast per la difícil professió de la música. Malgrat l'evidència d'aquesta dificultat, ell volia ser músic, perquè les seves neurones sentien profundament la música, i em deia: "collir avellanes una a una és molt digne, però jo em sento més creatiu i prefereixo posar notes una a una al pentagrama." Segons els escrits de la crítica i del camp de la música apareguts aquests últims dies, es pot dir sense cap mena de dubte que ho va aconseguir amb escreix.

Ciència i música

El 2002 vaig tenir sobre la taula un article publicat a la prestigiosa revista *Nature*, 418.869-872, 22 d'agost del 2002, titulat "Evolució molecular de FOXP2", un gen relacionat amb la parla i el llenguatge, en el sentit que, a partir del gen FOXP2, es podria determinar el moment en què els humans van canviar els seus comportaments en un salt quantitatius, és a dir, quan van articular el llenguatge: el cant,

els sons, la poesia i la música. Llavors, les converses al tren amb Guinjoan es van revifar, i un dia em comentava que la composició de la peça *Verbum genoma in musica* per a piano havia estat una de les experiències més atractives de la seva trajectòria musical. L'aproximació al profund i al·lucinant món del genoma humà li havia provocat un gran impacte.

En aquest sentit, puntualitzava que, per damunt de tot, era músic i, per tant, la relació del títol amb el contingut de la composició era d'ordre poeticomusical, ja que el genoma humà li havia servit d'estímul creatiu o pretext per escriure una peça d'interès musical en la qual existeix l'equilibri corresponent entre forma i fons. La descoberta del gen FOXP2 dona suport a la vella intuïció de Chomsky, segons la qual hi ha una estructura universal innata, és a dir, de naturalesa biològica, subjacent a tot el llenguatge humà.

VERBUM GENOMA IN MUSICA

Es va estrenar mundialment, en ocasió del seu nomenament com a Comandeur des Arts et Lettres pel president de la República de França, el 10 octubre del 2003, a la Sala Mompou de la SGAE, passeig de Colom, 6, Barcelona. Amb la sala plena de gom a gom, fou interpretada per Josep Colom i amb la presència de Christiane Nusslein Volhard, premi Nobel de Medicina i Fisiologia 1995, acompañada pel professor Miguel Beato, director del Centre de Regulació Genòmica. Entre altres efemèrides, voldria destacar la commemoració del centenari del naixement de Severo Ochoa, amb la presència dels caps d'Estat i tres premis Nobel.

SINCROTRÓ ALBA

Aquesta simfonia va ser un encàrrec conjunt del Consorci de la Residència d'Investigadors (CSIC - Generalitat de Catalunya) i del Consorci per a la Construcció, Equipament i Explotació del Laboratori de Llum Sincrotró (CELLS) per tal de commemorar la inauguració de Laboratori de Llum de Sincrotró ALBA.

L'encàrrec i la creació per part del mestre Joan Guinjoan de la simfonia dedicada al sincrotró ALBA volien fer palès que l'agermanament entre ciència i art és la garantia d'un millor futur i progrés per al nostre país, deixant, a la vegada, constància de les intenses passes i dels compromisos que des de Catalunya i l'Estat s'havien fet en els darrers anys per situar-se en l'elit de la recerca científica internacional. El sincrotró ALBA és una infraestructura científica de tercera generació situada a Cerdanyola del Vallès (Barcelona) i és la més important de la zona del Mediterrani.

A què sona un sincrotró segons Guinjoan? Primer, a velocitat, a l'enorme velocitat dels electrons, que ell transmet a través de les aglomeracions de múltiples sons puntuals, i de *glissandi* que il·lustren l'injector que els engega. En el segon movi-

ment, sona a una tranquil·litat gairebé onírica, la que experimenten els investigadors en els set laboratoris que il·lumina la llum del sincrotró, i el tercer moviment sona a festa, amb un rondó final amb aires afrocubans que celebra l'ocasió. En total, 28 minuts amb un final contundent en què "els membres de l'orquestra tindran pocs moments de descans". Tot plegat amb l'evidència que la ciència i el coneixement han estat també motors d'inspiració de l'art, alhora que la seva dimensió sublim sol ser també patrimoni del creador científic. Estrena: Barcelona, Auditori de Barcelona, 7 de maig del 2010. Interpretada per l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya sota la direcció d'Ernest Martínez Izquierdo.

FIAT LUX, 3a simfonia

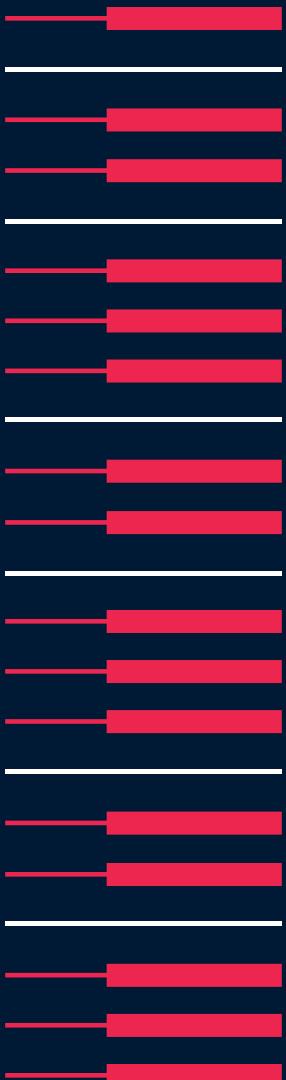
L'ONU va declarar el 2015 Any Internacional de la Llum. En aquest context, la Residència d'Investigadors (CSIC - Generalitat de Catalunya), en el seu afany de relacionar la música amb la ciència, va considerar que la composició d'una simfonia musical inspirada en la llum es podria estrenar per al públic en el marc de celebració de l'Any Internacional de la Llum. La professora María Josefa Yzuel, presidenta del comitè, professora emèrita de la Universitat Autònoma de Barcelona, acadèmica de la RACAB - Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona 2009 i presidenta de la SPIE - The International Society for Optics and Photonics, va ser l'encarregada de transmetre els aspectes científics de la llum al mestre Joan Guinjoan en diverses ocasions. Malgrat totes aquestes explicacions i tots els apunts del mestre, hi faltava emoció i poesia.

Llavors, vaig trucar a la professora Laura Borràs, que en aquells moments era directora de la Institució de les Lletres Catalanes, per demanar-li si coneixia un poeta de la llum, i immediatament em va parlar de Toni Clapés. Li vaig trucar i, en un tres i no res, ja eren tots tres a l'estudi del mestre amb un llibre de poemes sobre la llum. El mestre va trobar l'emoció i la poesia que li mancaven, però el més important és que va tornar al seu estimat Riudoms, al camp on treballava de sol a sol, i que als poemes hi havia reflectits tots els conceptes científics que li havíem explicat. Una vegada més, em comentava que el vinil que hi havia enganxat en una paret de la Residència d'Investigadors era una gran veritat: "L'emoció és més important que el coneixement", Albert Einstein dixit. Estrena: Palau de la Música de Barcelona, 21 d'octubre del 2016. Orquestra del Gran Teatre del Liceu sota la direcció del mestre Josep Pons.

La nostra relació i amistat va començar el 1964, va durar 55 anys i, sincerament, estimat Joan, m'ha semblat molt curta.

Francesc Farré i Rius
Assessor honorari Residència d'Investigadors

Valors de la terra

Crec que tots els que hem tingut un vincle amb el Joan sentim d'alguna manera un vincle entre nosaltres, una espècie de sentir comú al voltant de la música i en la manera d'afrontar el dia a dia. Probablement per la seva generositat a l'hora d'ofrir la millor versió de tots nosaltres a les persones que més apreciava, també per la seva comprensió envers la nostra feina i per una manera comuna d'arribar a la vida a través de la música. Tant la Monique, la dona que li va donar suport i li va brindar l'oportunitat de ser qui va ser en la millor de les seves versions, com el mateix Joan només podien entendre la vida des de la música, afrontant-la amb humilitat. Sempre al límit de l'autocrítica, sabent i transmetent com n'és de complicat fer una cosa digna i dubtant de tot, però a punt per tornar-se a aixecar amb la força i la tenacitat necessàries.

El nostre vincle era i serà l'acordió, un instrument que ell portava a les entranyes, que el va veure néixer com a músic, “és el free Iñaki el free, aquí aniran els contra-baixos, pim, pam, pum”. Amb ell era més fàcil descobrir el significat d'aquest codi que anomenem partitura per arribar a l'essència de la idea.

Parlar de música per arribar a la societat, a les seves diferents generacions, a l'amor, als valors, a la política, al treball, a l'art, en definitiva, a la vida. Amb això em quedo, Joan, gràcies per tot.

Iñaki Alberdi

L'alegria de viure

En el discorrer fugaç d'una vida són poques les oportunitats que tenim de topar-nos amb dos grans mestres, tal com jo vaig tenir-ne l'estrany privilegi, d'aquells que et permeten contemplar el camí recorregut fins aleshores i aconseguir distingir entre el que és essencial i el que és superfluo. Guinjoan va ser un d'aquells vells mestres —avui gairebé extints— que em va transmetre, al llarg dels anys de la nostra relació amistosa i professional, els valors essencials d'un músic: tenacitat, constància, valentia, confiança, amor, il·lusió, paciència... tots reflectits en una música en què convergeixen de manera exemplar els camins ètic i estètic. Vull pensar que, d'una manera o d'una altra, jo també vaig participar d'aquell viatge amb què vaig topar el 2010 i amb el qual vaig començar un projecte personal a través de la seva música i de l'experiència vital que s'hi dipositava, que ens va permetre compartir moments meravellosos en què la vida professional i personal, el projecte compositiu i

l'interpretatiu, van transformar el meu propi camí. Un viatge musical i vital a través de l'estructura, la forma i l'harmonia, ja fos a través de les seves composicions més nacionalistes de la primera època o de les serialistes o dodecafòniques de les èpoques posteriors, en què la profunditat del discurs poètic, la gamma de colors —des dels més foscós fins als més clars—, però també l'ardu treball d'anàlisi i estudi que requereixen les seves partitures, em van permetre, finalment, una interpretació en la qual van confluir aquelles emocions compartides.

Cada obra, amb els seus universos diferents, ens porta des de la senzillesa d'*Assaig a dues veus* o *El Pinell de Dalt* fins a les seves grans obres de maduresa, com *Dígraf* o *Au revoir Barocco*, i en totes trobem una alegria de viure i unes sonoritats captivadores que em continuen fascinant a mesura que hi continuo treballant, com ho faran en el cas de qualsevol pianista que vulgui endinsar-se, guiat pel mestre, en el meravellós món del piano contemporani de primer nivell.

Alfonso Calderón de Castro

tocarem *Aniversari*, creada per a nosaltres dos amb motiu dels nostres 25 anys d'inici professional el 1993.

Gerard Claret

La peça *Elegia (Monodia)*, que avui interpretaré, junt amb *Aniversari*, la vaig encarregar al Joan per a un recital de violoncel sol a Barcelona el maig del 1996.

En Joan va dedicar l'obra a la seva mare, que ens havia deixat poc abans, i amb motiu d'això va incloure en la temàtica extractes curts de cançons que ella li cantava i també, em va dir, una marxa fúnebre de les festes de carnaval de Riudoms.

L'obra, em sembla, comença com una reflexió personal i molt íntima sobre la vida i la mort. A poc a poc, amb l'ús genial de diferents elements sempre relacionats, com en tota obra d'en Joan, es desenvolupa cap a un clímax rítmic frenètic que dona pas, com a comiat a la mare, a un record de l'inici.

Crec que és una de les primeres obres en què la música d'en Joan, tot i conservar el seu llenguatge tan particular, va cap a un cert "expressionisme" que ja no abandonaria.

Com he dit moltes vegades, en Joan Guinjoan va ser el meu "compositor de capçalera", un músic i un ésser humà inspirat i inspirador per a molts de nosaltres.

Que la seva música ens accompanyi sempre!

Lluís Claret

Joan Guinjoan... tantes coses podria dir de tu... i moltes d'altres que ja s'han dit i que són sabudes. Compositor original, independent i versàtil, sempre des del coneixement i l'admiració pels grans mestres que et van precedir, des dels barrocs fins als grans clàssics i referents del segle XX.

Coneixement des de dintre, primer en la teva etapa com a pianista, després com a fundador i director del projecte Diabolus in Musica.

D'en Joan, trobarem a faltar el seu sentit de l'humor, la seva manera tan vital de viure la vida en qualsevol circumstància, la seva curiositat permanent, el seu geni creador i la seva generositat. Sempre he pensat que la música d'en Joan pot agradar o no, fins i tot pot provocar un cert rebuig d'una part del públic, però el que no fa mai és deixar-nos indiferents. I, en l'art, finalment, això és el més important, que l'obra no passi com si res, i que ens commogui.

El seu record és el d'una persona que defensava tot el que feia amb una gran energia i convicció; es lliurava, amb tota la seva immensa generositat i humanitat. Joan Guinjoan ha estat indiscutiblement un referent internacional dins del món de la composició, i ha creat un llenguatge propi i amb molta personalitat. El seu estil és tan personal i inconfusible que, fàcilment, quan sona la seva música, es pot dir: "Això és del Guinjoan." He tingut la sort de poder gaudir de la seva companyia, dels seus coneixements, de la seva amistat i de la seva música. Les meves col·laboracions als anys setanta dins del seu estimat i reconegut grup Diabolus in Música, creat amb l'enhorat Juli Panyella, va suposar l'oportunitat de descobrir a través seu les millors pàgines d'obres de Schubert, Beethoven, Mihaud, Stravinski, Schönberg i tants d'altres, com també l'estrena d'obres dels principals compositors catalans del moment. De Joan Guinjoan presentaré *Tensió*, una peça en un sol moviment del 1981 on el compositor, en aquest cas, també explora i desenvolupa les possibilitats d'expressió del violí dins d'un llenguatge contemporani, provocant la recerca de noves eines i recursos tècnics per assolir-ho. Amb el meu germà Lluís,

Músic entregat a la teva tasca vocacional amb la constància i la cura d'un artesà i la passió d'un artista.

De tots aquests aspectes de la teva carrera i la teva personalitat se n'ha parlat molt i molt merescudament al llarg de la teva intensa i activa vida. No vull redundar-hi massa, no pas perquè no ho cregui important, que ho és molt, sinó perquè he tingut el privilegi de conèixer facetes més íntimes.

Sé que trobaràs natural el tutejament. Quan ens vam conèixer fa més de cinquanta anys —jo en tenia 19, tu 34—, molt aviat em vas demanar que oblidés el “vostè”, que en aquella època era el correcte, amb quinze anys de diferència que hi havia entre nosaltres. Però tu eres tan jove com jo i has continuat igual de jove fins que has seguit el viatge per indrets que no puc imaginar, tot i que segur que apassionat amb allò que deus estar fent i vivint.

Aquesta camaraderia és la primera lliçó que em vas donar, i no la menys important: tots som infants davant del misteri de la música i tots som aprenents dels gegants musicals que ens han precedit. Per això no volies marcar distància amb els teus deixebles.

Quan ens vam conèixer, jo era, com a músic, pur instint i pur temperament, però el meu discurs era erràtic i la meva tècnica instrumental caòtica i amb un desgast físic excessiu. Tu vas saber endevinar les meves possibilitats i donar-me eines per ordenar-me sense perdre la creativitat, que sempre vas respectar, sense afluixar el rigor, rigor que provenia de la teva resiliència, segona gran lliçó i exemple que em vas donar a mesura que vaig anar coneixent les teves circumstàncies.

Fill de pagesos, vas arribar a ser un pianista de molt bon nivell, tot i haver hagut de treballar la terra durant la teva primera joventut i haver viscut en una societat on la música era encara menys apreciada que avui dia. I vas aconseguir que t'acceptessin en el grau superior de l'École Normale de Musique de París. Quan eres el meu mestre, la composició ja et prenia la major part del temps i l'energia i ja no actuaves públicament com a pianista, exceptuant la participació en algunes obres camerístiques del segle XX en el marc del Diabolus. Amb gran esforç havies aconseguit iniciar una carrera concertística i et resisties a abandonar definitivament el teu estimat instrument; però tenies, com s'ha demostrat, tant a dir com a compositor... i no s'han inventat els dies de més de 24 hores malgrat el progrés.

Així i tot, jo encara guardo el record de tants exemples durant les classes de piano en què et posaves a tocar grans obres del repertori, com la sonata *La tempesta* de Beethoven, la *Barcarola* de Chopin, la *Fantasia op. 17* de Schumann, peces de Couperin, de Manuel de Falla... amb refinament, sonoritat, cantabile, i sempre

amb una forta intenció que venia d'una comprensió de la música des de dintre, de l'admiració del compositor pel gran mestre del passat. Em vas ajudar a resoldre moltes qüestions tècniques i analítiques, però aquest viure la música que hi ha darrere la partitura és la gran lliçó que guardo de tu.

D'aquesta mateixa època guardo grans records de quan em vas incloure en el projecte Diabolus. Participar sota la teva direcció en obres com *Pierrot Lunaire*, de Schönberg, o la *Sonata per a dos pianos i percussió* de Bárton va ser fonamental per iniciar-me en el coneixement dels grans clàssics del segle XX. He anat entenent que la teva gran dedicació com a intèpret ha estat la llavor que ha fet de tu el gran compositor —clàssic en vida— que has estat.

Em sentiré sempre molt honrat de ser el dedicatari d'una de les teves obres majors per a piano, *Verbum*, que vaig estrenar a la Residència d'Investigadors de Barcelona. Sempre la portaré al cor com a símbol i resum del que has estat per a mi.

Fins sempre, amic i mestre.

Josep Maria Colom

Músic vital, arrelat a la terra del Baix Camp que el va veure néixer i que, de jove, va conrear amb les seves mans, Joan Guinjoan és i serà un referent indiscutible de la música al nostre país, un compositor intuïtiu i “cartesià” a parts iguals.

Aquells que hem tingut el privilegi de poder-lo conèixer sabem que era un home proper, generós amb el seu temps i sempre capaç d'encomanar rialles amb les seves anècdotes personals i expressions pròpies —aqueell “¡Cuidado!” seguit d'un somriure irònic.

Coneixedor i amant del llegat occidental —inclòs el segle XX—, va respectar-lo i aportar-hi el seu gra de sorra —com a pianista, com a director—, i alhora va apassionar-se amb les músiques de tradició oral —des del flamenc fins a les caramelles—, que va incorporar, destil·lant-les, en el seu propi discurs. Guinjoan va ser capaç de bastir un estil coherent i molt original a partir d'un eclecticisme de fonts i procediments.

Atansar-se al carrer Pàdua implicarà sempre el record viu d'aquell músic autèntic que hi va viure tants anys.

Josep Maria Guix

És difícil d'entendre que no hi ets, és clar, en cos, però el rigor que en vida vas acceptar en l'art ha estat el que avui ens aixeca el cap com uns dits suaus, però ferms, per mirar més enllà del que és convencional. Has partit sol cap a la veritat del que és "nou". Ens deixes la saviesa i la veritat del nostre present.

Assegut vora el frenesi de la vida, esperaves la inspiració que sempre, sempre, et feia l'ullet.

I avui ens aclusques l'ull tu, des de la teva partitura, el teu traç, la teva línia que dibuixa horitzons.

Despert i sempre aprenent. Sabies perfectament que en el present hi ha la clau del futur. Obries casa teva a la joventut, comparties qüestions vitals i t'apropaves a les necessitats dels altres per trobar solucions. En la contemplació tenies l'oasi.

Paisatges, imatges, esdeveniments, estacions, fets del món, percepcions abstractes quedaran per definir, per conèixer.

Sense el teu alè quedaran buits sense il·luminar, però et veurem, et sentirem en el present, mentre intentem esbrinar el perquè de tot això que som abans no ens retrobem de nou amb tu en un altre espai sonor.

A la primavera vas dibuixar les frases més boniques del món perquè jo les cantés per primera vegada. Vas escriure a la primavera el teu hivern més fred.

Terra humida, flors, vi entre amics, defensa i riure. El respecte. Els valors. El teu univers sonor com una arma contra la ignorància de la veritat.

Nits de significat. Bressol de necessitat. Les teves mans suaus, tendres i sinceres, sempre活ives, acariciant el paper orgullós del teu "dir victoriós".

Que la nostra generació parli amb el teu dir, que el fem nostre i sigui l'imaginari comú del demà, per una cultura, un art, inquiet, viu, necessari, imprescindible, responsable. Per tots.

Maria Hinojosa

Els anys vuitanta i la llibertat

Queda massa a prop l'obra i la figura de Joan Guinjoan per establir una perspectiva crítica. En més d'una ocasió, davant la dificultat d'ordenar, encara que sigui en la percepció personal, el mosaic i el posicionament de la seva obra en el context que li va tocar viure, he intentat un exercici de comprensió. La proximitat amb el mestre, les xerrades continuades, seguir la seva acció de compondre... aportaven elements valuosos, i a punt hem estat de fer un repàs de la seva obra més substancial.

Trencat un element fonamental com és el circuit de la comunicació, l'obra de la seva generació bascula entre la comoditat d'adscriure's a un corrent o l'opció del camí personal que va triar ell. No el vaig sentir parlar mai d'incomprensió, sinó de compromís, i crec que és als anys vuitanta quan assumeix la llibertat com a identitat.

Guinjoan comptava amb "l'altre", al qual dirigia el seu missatge, i gran part de la seva obra apunta a la percepció, a l'atracció que ha de partir del so en si mateix i de la seva ordenació amb el que és emotiu i el que és simbòlic, i a una clara voluntat formal, però sempre en funció del seu objectiu.

L'interès per la tímbrica, la percussió, els ritmes, els motius pantònals, la melodia, i fins i tot les sèries, sustenta obres d'aquella dècada com *Trama* o *el Concert núm. 1 per a piano i orquestra* (1983), el *Concert núm. 1 per a violí i orquestra* (1986) i el *Concert per a guitarra i orquestra* (1990). L'obra de cambra no fa més que afegir brillantor a aquesta selecció: el potent *Passim-Trio* (1988), *Trio per archi* (1982), *Diferencias* (1983) o l'*Homenaje a Carmen Amaya* (1987). Sempre in mente, fins a la seva petita obra més recent que va dedicar al piano de Javier Perianes, l'exercici de la profunditat en el llenguatge.

Jorge de Persia

Programa del concert

Acte en reconeixement del mestre

- Paraules de benvinguda i presentació de l'acte a càrrec del Sr. Ramon Muntaner, director de la SGAE a Catalunya i Balears, i el Sr. Francesc Farré i Rius, assessor honorari de la Residència d'Investigadors
- Semblança del mestre Joan Guinjoan a càrrec del compositor Josep Maria Guix

Il·lustració musical:

Aniversari (1993) / Lluís Claret (violoncel) i Gerard Claret (violí)	7 min
La cadenza (1993) / Lluís Claret (violoncel)	5 min
L'elegia (1996) / Lluís Claret (violoncel)	10 min
Tensió (1981) / Gerard Claret (violí)	10 min
La fantasia (1964) / Josep Maria Colom (piano) i Ona Cardona (clarinet)	5 min
Jondo (1979) / Josep Maria Colom (piano)	8 min
Verbum (2003) / Alfonso Calderón de Castro (piano)	15 min
Sons de la terra (2007) / Iñaki Alberdi (acordió)	11 min
Com més amunt aspira l'espirit (òpera Gaudí) / Joan Martín-Royo (baríton) i Alfonso Calderón de Castro (piano)	5 min

Castellano

De un tiempo, de un país

"Aspiro a que mi obra sea un vivo testimonio del momento en que fue escrita". Leo esta afirmación del maestro Joan Guinjoan y recuerdo que su persona y su obra, ambas tan amadas como respetadas, son principalmente vitalistas. La música de Guinjoan refleja el espíritu del hombre brillante a la par que constante que fue, así como la influencia recibida de la vanguardia musical francesa. Figura clave de la música contemporánea en el ámbito catalán y europeo, y persona de fuertes convicciones que hizo una firme apuesta personal en relación con la música (lo que hoy llamaríamos "emprender"), el hombre de Riudoms abandonó el rol de heredero que tenía asignado para dedicarse, sobre todo, a la composición.

Hablar de Guinjoan puede ser hasta cierto punto un pretexto para recorrer los nombres de un patrimonio musical catalán tan relevante como todavía poco conocido. Me refiero al que apela a figuras como la de Cristófor Taltabull (de quien fue discípulo), pero no solo esta: enmarco el nombre de Joan Guinjoan en una línea sucesoria que vertebraba el todavía pendiente canon musical catalán en el que figurarían autores como Robert Gerhard, Eduard Toldrà, Frederic Mompou, Manuel Blancafort, Joaquim Homàs y tantos otros. No se explicaría la eclosión actual, reconocida internacionalmente, de nuevos compositores y compositoras de nuestro país sin el camino trazado, entre otros, por el mismo Joan Guinjoan.

Vuelvo a las expresiones del maestro: "No he podido vivir de mi música, pero sí de la música". Como consejera de Cultura del Gobierno de Cataluña, esta es una afirmación que me interpela en tanto que explicita cómo un referente de la música contemporánea de la segunda mitad del siglo XX no pudo vivir de lo que centra su actividad profesional y vital: la composición. Y es ahí donde quiere detenerme, asumiendo y haciendo público mi compromiso a favor de la música y de los músicos catalanes (muchos de ellos partícipes y presentes en este homenaje), a los que es necesario acompañar y favorecer en el desarrollo de sus trayectorias artísticas. El legado de Guinjoan es un tesoro que hay que preservar: programarlo, interpretarlo, difundirlo, en definitiva, es trabajo de todos y, en este sentido, como Gobierno, nos comprometemos a ello. El reciente estreno de su obra póstuma titulada *La llum naixent*, en el Palau de la Música Catalana, me remite, para acabar de una manera poética, a la personalidad reflexiva del compositor que hoy homenajeamos. "¿A dónde voy? Voy a reencontrarme, cada vez más mis raíces de autóctono recalicitante, con la humildad de origen ligada indisolublemente a la realidad de cada momento". Joan Guinjoan, autor de un tiempo y de un país que llora su pérdida.

Mariàngela Vilallonga Vives
Consejera de Cultura

La trayectoria del maestro Guinjoan es un ejemplo de cómo un creador actúa con total complicidad con su entorno. Cuando unimos la creación y el talento de uno de los compositores más relevantes y representativos del siglo XX y principios del XXI con su faceta humanística, el resultado no podía ser otro que el de la excelencia y la genialidad. El legado artístico de Joan Guinjoan avala el compromiso que ha mantenido este extraordinario hombre y genial compositor con su tiempo. Persona minuciosa, inquieta, exigente y perseverante.

Los que hemos tenido la suerte de conocerlo hemos podido compartir con él, entre otras cosas, su preocupación por la falta de respeto que, demasiadas veces, tiene este país hacia sus autores. Con demasiada frecuencia, la trayectoria humana y artística de los creadores no es conocida y consecuentemente tampoco valorada. Guinjoan es, no obstante, uno de nuestros compositores más internacionales, con una impresionante

English

Of a time, of a country

"I aspire to the idea that my work will be a living testimony to the moment in which it was written." I read this phrase by Maestro Joan Guinjoan and I remember how he as a person and his work were both loved and respected, and full of life. Guinjoan's music reflects the man's spirit, as brilliant as it was, as well as the influence of the French avant-garde music scene. A key figure in contemporary Catalan music, both in Catalonia and Europe, a person with strong convictions who made a firm personal commitment to music (and would have been called entrepreneurial nowadays), the man from Riudoms who rejected his expected role of following in his father's footsteps to devote himself completely to composing music.

Talking of Guinjoan can be, to some extent, a pretext for revisiting the key names of Catalan musical heritage, a heritage that is as important as it is little-known. I am referring to figures such as Cristófor Taltabull (of whom he was a disciple). But not just that: I am framing the name, Joan Guinjoan, within the context of a line of succession which provides the backbone of the unacknowledged Catalan musical canon, to which names such as Robert Gerhard, Eduard Toldrà, Frederic Mompou, Manuel Blancafort, Joaquim Homàs and so many others belong. The current, internationally recognised emergence of new Catalan composers could not take place without the trail previously blazed by Joan Guinjoan himself, among others.

Going back to another of the Maestro's phrases: "I haven't been able to earn a living from my music, but I have from music in general". As the Minister of Culture for the Government of Catalonia, this sentence challenges me as it explicitly tells us that a leading figure in contemporary music of the second half of the 20th century could not make a living from his professional activity and life's work: composing. And this is a point I'd like to focus on, making public my commitment to Catalan music and musicians (many of whom are present and are participating in this tribute), who must be accompanied and supported in pursuing their artistic careers. Guinjoan's legacy is a treasure that must be preserved: programming concerts, performing them, spreading this legacy. In short, it's up to all of us, and, as a government, we are committed to doing our part. To finish off in a poetic way, the recent posthumous premiere of his work *La llum naixente* (The Rising Light) at the Palau de la Música Catalana reminds me of the reflective personality of the composer to whom we are paying homage today. "Where am I going?: I'm going to find myself, a relentless native searching ever more eagerly for my roots, with the humility of my origins inextricably linked to the reality of each and every moment." Joan Guinjoan, author of a time and a country that mourns his loss.

Mariàngela Vilallonga Vives
Minister of Culture

Maestro Guinjoan's career is a perfect example of how a creator interacts with his environment with total complicity. When you combine the creation and talent of some of the most important and representative composers of the 20th and early-21st centuries with their humanistic side, the result can be none other than one of excellence and genius. The artistic legacy left by Joan Guinjoan is a testament to the commitment that this extraordinary man and great composer made to his era. Such a meticulous, restless, energetic and persistent person.

Those of us who were lucky enough to have known him were able to share with him, among other things, his concern for the lack of respect this country all too often has with its artists. The human and artistic paths of creators often remain unknown and therefore unappreciated. Guinjoan is, nonetheless, one of our

carrera avalada por toda la comunidad musical. Aquellos que lo conocieron saben también de su ánimo y espíritu apasionado por las iniciativas en las que participaba y los proyectos en los que se implicaba. Se comprometió con esta casa y dedicó gran parte de su vida a la defensa de los derechos de los autores. Formó parte durante muchos años de su Junta Directiva y obtuvo dos de sus reconocimientos más importantes: el Premio Tomás Luis de Victoria y la designación como Miembro de Honor de nuestra entidad.

Desde la Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) lamentamos profundamente su pérdida y nos comprometemos, como él hizo siempre, a seguir luchando por la causa de exigir el reconocimiento al valor de la creación y al respeto que merecen nuestros autores, tanto de las instituciones como del conjunto de la sociedad.

Y, por último, queremos agradecer la complicidad y generosidad de todos los músicos y compositores que han querido sumarse a este acto de homenaje al maestro, y también, muy especialmente, a la Residencia de Investigadores, con la que compartimos esta iniciativa y su apuesta constante a lo largo de tantos años por el diálogo entre la ciencia y el arte.

Ramon Muntaner
Director de la SGAE en Cataluña y Baleares

El maestro Joan Guinjoan

Recortes biográficos
Conocí al maestro Joan Guinjoan en 1964, cuando los dos éramos residentes en el Colegio de España de la Cité Universitaire de París. Compartíamos el quinto piso músicos y científicos que preparábamos tesis doctorales mayoritariamente en el campo de las ciencias. Recuerdo, entre otros, a Joan Guinjoan, director de orquesta y compositor; a Joaquín Soriano, pianista; a Ramon Coll, pianista; a García Nieto, director de orquesta; a Quintanilla, violincelista... También, de vez en cuando, hacíamos paellas en la cocina que compartíamos. Además de ser buenas, facilitaban la sociabilidad y el conocimiento personal. La beca que le concedieron facilitaba habitación y estudio con piano, pero como ya estaba casado con Monique y en aquellos tiempos las mujeres solo podían ir a las actividades culturales, pernoctaba allí de vez en cuando para aprovechar el piano y solo asistía a los conciertos de sus compañeros. Me comentaba que no podía perder el tiempo participando en tertulias y cenas por muy interesantes que fueran, y era consciente de que tenía una situación muy enviñada que le había costado muchos sacrificios de todo tipo. También éramos esporádicamente compañeros de tren; él bajaba en Port Royal, ya que hacía unos cursos de composición y orquestación en la Schola Cantorum, donde se diplomó con un Premio Extraordinario, y yo seguía hasta Luxemburgo, una parada más, ya que preparaba mi tesis de doctorado en el laboratorio J. L. Gay-Lussac de la École Polytechnique. Eran diez minutos, las conversaciones solían ser mayoritariamente de temas personales, porque yo no tenía mucho conocimiento de composición musical y él, de fisicoquímica analítica, tampoco. A pesar de esto, por la noche teníamos conversaciones, él me enseñaba partituras y yo a él, cromatogramas. En el fondo compartíamos la creatividad, y ese fue el fundamento para nuestro reencuentro creativo en 2002, como os contaré más adelante. Joan Guinjoan de Riudoms, campesino de la tierra que él amaba, abandonó la seguridad que tenía al alcance por la difícil profesión de la música. A pesar de la evidencia de esta dificultad, él quería ser músico, porque sus neuronas sentían profundamente la música, y me decía: recoger avellanas una a una es muy digno, pero yo me siento más creativo y prefiero poner notas una a una en el pentagrama. Según los escritos de la crítica y del campo de la música aparecidos estos últimos días, podemos decir sin ningún tipo de duda que lo consiguió con creces.

most international composers, with an impressive career endorsed by the entire musical community. Those who knew him also know about his passionate spirit for the things in which he participated and the projects in which he was involved. He was committed to this organisation and dedicated a good part of his life to the defence of artists' rights. For many years he was part of its Board of Directors and obtained two of its most important awards: the Tomás Luis de Victoria Award and Honorary Member of our entity.

At the General Society of Authors and Editors, we are deeply saddened by his passing and are committed, as he always was, to continue fighting for the cause of demanding recognition of the value of our creations and the respect that our artists deserve from both institutions and society in general.

And finally, we would like to give thanks to all the musicians and composers here, who have shown complicity and generosity in joining us in this act of paying homage to the Maestro, and especially to the Residence for Researchers, with whom we partake in this initiative and its continued commitment to dialogue over the years between science and art.

Ramon Muntaner
Director of SGAE for Catalonia and the Balearic Islands

Maestro Joan Guinjoan

Biographical notes
I met Maestro Joan Guinjoan in 1964 while we were both residents of the Collège d'Espagne at the Cité Internationale Universitaire de Paris. Musicians and scientists shared the fifth floor, where we spent our time preparing doctoral theses mainly in the field of science. Aside from Joan Guinjoan, the conductor and composer, I remember, among others, pianists Joaquín Soriano and Ramon Coll, conductor García Nieto and cellist Quintanilla. Also, from time to time, we organised paellas in the communal kitchen which, as well as being delicious, were a way of socialising and getting to know one another. The scholarship they gave Joan provided him with a room and a studio complete with a piano, but as he was married to Monique and at that time women could only come to the cultural activities, he would only stay overnight every once in a while to take advantage of the piano and attend his friend's concerts. He used to say that he could not waste any time by attending gatherings and meals, as nice as that would have been, as he was aware that he had a very enviable position that required all kinds of sacrifices. We also occasionally travelled together by train; he got off at Port Royal, as he studied composition and orchestration at the Schola Cantorum, where he graduated with a Special Award, and I got off at Luxembourg, one stop later, as I was preparing my PhD thesis at the J.L. Gay-Lussac laboratory at the École Polytechnique. It was only ten minutes and the conversations were mostly about personal matters, because I knew nothing about musical composition and nor did he about analytical physics and chemistry. In spite of that, in the evenings we would have conversations and he would show me scores and I would show him chromatograms. Deep down we shared creativity and this was the foundation of our creative encounter in 2002, as I will explain later on. Joan Guinjoan from Riudoms gave up on forming the land that he so loved, as well as the secure future that he had mapped out for him, to pursue a difficult life as a musician. Despite being aware of this difficulty, he wanted to be a musician because his neurons felt music profoundly and he said to me that "picking hazelnuts one by one is very noble, but I feel more creative and I prefer to place notes one by one on a stave". Judging by the recent reviews and critiques from experts in the field, it can be said that, without a doubt, he more than achieved his goal.

Science and music
In 2002, I had in front of me an article published in the prestigious *Nature* magazine (volume 418, 869-872, 22 August 2002) called

Ciencia y música

En 2002 tuve sobre la mesa un artículo publicado en la prestigiosa revista *Nature*, 418.869-872, 22 de agosto de 2002. Evolución molecular de FOXP2, un gen relacionado con el habla y el lenguaje, en el sentido que, a partir del gen FOXP2, se podría determinar el momento en que los humanos cambiaron sus comportamientos en un salto cuantitativo, es decir, cuando articularon el lenguaje: el canto, los sonidos, la poesía y la música. Entonces, las conversaciones en el tren con Guinjoan se reavivaron, y un día me comentaba que la composición de esta pieza, *Verbum genoma in musica*, para piano había sido una de las experiencias más atractivas de su trayectoria musical. La aproximación al profundo y alucinante mundo del genoma humano le provocó un gran impacto. En este sentido, puntualizaba que, por encima de todo, era músico y, por lo tanto, la relación del título con el contenido de la composición era orden poéticomusical, ya que el genoma humano le había servido de estímulo creativo o pretexto para escribir una pieza de interés musical en la cual existe el correspondiente equilibrio entre forma y fondo. El descubrimiento del gen FOXP2 apoya la vieja intuición de Chomsky, según la cual hay una estructura universal innata, es decir, de naturaleza biológica, subyacente a todo el lenguaje humano.

VERBUM GENOMA IN MUSICA

Se estrenó mundialmente, para la ocasión de su nombramiento como Comandeur des Arts et Lettres por el presidente de la República de Francia, el 10 octubre de 2003, en la Sala Mompou de la SGAE, passeig de Colón, 6, Barcelona. Con una sala llena hasta la bandera, fue interpretada por Josep Colom y con la presencia de Christiane Nusslein Volhard, premio Nobel de Medicina y Fisiología 1995, acompañada por el profesor Miguel Beato, director del Centro de Regulación Genómica. Entre otras efemérides, quería destacar la conmemoración del centenario del nacimiento de Severo Ochoa, con la presencia de los jefes de Estado y tres premios Nobel.

SINCROTRÓN ALBA

Esta sinfonía fue un encargo conjunto del Consorcio de la Residencia de Investigadores [CSIC - Generalitat de Catalunya] y del Consorcio para la Construcción, Equipamiento y Explotación del Laboratorio de Luz Sincrotrón [CELLS] a fin de conmemorar la inauguración del Laboratorio de Luz Sincrotrón ALBA.

El encargo y la creación por parte del maestro Joan Guinjoan de la sinfonía dedicada al sincrotrón ALBA querían hacer patente que la hermandad entre ciencia y arte es la garantía de un mejor futuro y progreso para nuestro país, dejando constancia, a la vez, de los intensos pasos y compromisos que desde Cataluña y el Estado se habían hecho en los últimos años para situarse en la élite de la investigación científica internacional.

El sincrotrón ALBA es una infraestructura científica de tercera generación situada en Cerdanyola del Vallès (Barcelona) y es la más importante de la zona del Mediterráneo.

¿A qué suena un sincrotrón según Guinjoan? Primero, a velocidad, a la enorme velocidad de los electrones, que él transmite a través de las aglomeraciones de múltiples sonidos puntuales y de *glissandi* que ilustran el inyector que los pone en marcha. En el segundo movimiento, suena a una tranquilidad casi onírica, la que experimentan los investigadores en los siete laboratorios que ilumina la luz del sincrotrón, y el tercer movimiento suena a fiesta, con un rondó final con aires afrocubanos que celebra la ocasión. En total, 28 minutos con un final contundente "en los que los miembros de la orquesta tendrán pocos momentos de descanso". Todo ello con la evidencia de que la ciencia y el conocimiento han sido también motores de inspiración del arte, a la vez que su dimensión sublime suele ser también patrimonio del creador científico. Estreno: Barcelona, Auditori de Barcelona, 7 de mayo de 2010. Interpretada por la Orquesta Simfónica de Barcelona i Nacional de Catalunya bajo la dirección de Ernest Martínez Izquierdo.

"Molecular evolution of FOXP2", a gene involved in speech and language. It spoke of using the FOXP2 gene to be able to determine the exact moment when humans took a leap forward in their behaviour, more specifically when they articulated language for the first time: song, sounds, poetry and music. Then our chats on the train relived and he told me that composing the piano piece *Verbum, Genoma in Musica* was one of the best experiences of his musical career. The proximity to the profound and enlightening world of the human genome had a great impact on him.

In this sense, he emphasised that, above all else, he was a musician and, therefore, the relation between the title and the content of the composition was of a poetical and musical nature, since the human genome had provided him with a creative stimulus or a pretext for writing a piece of music with the corresponding balance between form and content. The discovery of the FOXP2 gene supports Chomsky's theory which claims that there is an innate universal structure, of a biological nature, that underlies all human language.

VERBUM, GENOMA IN MUSICA

It was released worldwide on the occasion of the appointment of the Comandeur des Arts et Lettres by the President of the Republic of France on 10 October 2003 at the Sala Mompou of the SGAE, Passeig de Colón 6, Barcelona. With the venue completely packed, it was performed by Josep Colom and in the presence of Christiane Nusslein Volhard, winner of the Nobel Prize in Physiology or Medicine in 1995, accompanied by Professor Miguel Beato, director of the Centre for Genomic Regulation. Among other anniversaries, I would like to highlight the commemoration of the centenary of Severo Ochoa's birth, with the presence of heads of state and three Nobel prizes winners.

ALBA SYNCHROTRON

This Symphony was commissioned jointly by the Consortium for the Residence of Researchers (CSIC-Government of Catalonia) and the Consortium for the Construction, Equipping and Exploitation of the Synchrotron Light Source (CELLS) to commemorate the inauguration of the ALBA Synchrotron Light Laboratory.

The commissioning and the creation by Joan Guinjoan of the symphony dedicated to the ALBA Synchrotron intended to point out that the bonding of science and art is the guarantee for a better future and for progress for our country, as well as provide proof of the intense work and commitments that both Catalonia and the State had made in recent years to position themselves among the elite of international scientific research.

The ALBA Synchrotron is a third-generation scientific infrastructure located in Cerdanyola del Vallès (Barcelona) and is the most important in the Mediterranean area.

What does a synchrotron sound like to Guinjoan? Firstly, like speed, the incredible speed of the electrons, which he transmits by grouping several punctual sounds and *glissandi* that illustrate the injector that triggers them. In the second movement, it sounds like the quiet, almost dream-like state experienced by the researchers in the seven laboratories illuminated by the light of the synchrotron. And the third movement sounds like a party, with its resounding finale with Afro-Cuban airs that celebrates the occasion. In total, 28 minutes and with an emphatic finale "in which the members of the orchestra get very little rest". Science and knowledge have been a great source of inspiration for art, while art's sublime dimension is often the heritage of scientific creation, too. Premiere: L'Auditori, Barcelona, 7 May 2010. Performed by the Barcelona Symphony and National Orchestra of Catalonia. Conducted by Ernest Martínez Izquierdo.

FIAT LUX, 3rd Symphony

The UN declared 2015 as the International Year of Light. In this

FIADO LUX, 3a sinfonía

La ONU declaró 2015 Año Internacional de la Luz. En este contexto, la Residencia de Investigadores - CSIC Generalitat de Catalunya, en su afán de relacionar la música con la ciencia, consideró que la composición de una sinfonía musical inspirada en la luz se podría estrenar para el público en la celebración del Año Internacional de la Luz. La profesora María Josefa Yzuel, presidenta del comité, profesora emérita de la Universidad Autónoma de Barcelona, académica de la RACAB - Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona 2009 y presidente de la SPIE - The International Society for Optics and Photonics, fue la encargada de transmitir los aspectos científicos de la luz al maestro Joan Guinjoan en varias ocasiones. A pesar de todas estas explicaciones y todos los apuntes del maestro, faltaba emoción y poesía.

Entonces llamé a la profesora Laura Borràs, que en aquel momento era directora de la Institución de las Letras Catalanas, para preguntarle si conocía a un poeta de la luz, e inmediatamente me habló de Toni Clapés. Le llamé y, en un abrir y cerrar de ojos, ya estaban los tres en el estudio del maestro con un libro de poemas sobre la luz. El maestro encontró la emoción y la poesía que le faltaban, pero lo más importante es que volvió a su querido Riudoms, al campo donde trabajaba de sol a sol, y que en los poemas había reflejado todos los conceptos científicos que le habíamos contado. Una vez más, me comentaba que el vinilo que había enganchado en una pared de la Residencia de Investigadores era una gran verdad. "La emoción es más importante que el conocimiento", Albert Einstein dixit. Estreno: Palau de la Música de Barcelona, 21 de octubre de 2016. Orquesta del Gran Teatre del Liceu bajo la dirección del maestro Josep Pons.

Nuestra relación y amistad empezó en 1964, duró 55 años y, sinceramente, querido Joan, me ha parecido muy corta.

Francesc Farré i Rius
Asesor Honorario Residencia de Investigadores

Valores de la tierra

Creo que todos aquellos que hemos tenido un vínculo con Joan, sentimos en alguna medida un vínculo entre nosotros, una especie de sentir común en torno a la música y a la manera de afrontar el día a día. Probablemente por su generosidad a la hora de ofrecer la mejor versión de todos nosotros a las personas que más apreciaba, también por su comprensión hacia nuestro trabajo y por una forma común de llegar a la vida a través de la música. Tanto Monique, la mujer que le apoyó y brindó la oportunidad de ser quien fue en la mejor de sus versiones, como el propio Joan únicamente podían entender la vida desde la música, afrontándola con humildad. Siempre al filo de la autocrítica, sabiendo y transmitiendo lo complicado que es hacer algo digno y dudando de todo, pero listos para volver a levantarse con la fuerza y la tenacidad necesarias.

Nuestro vínculo era y será el acordeón, un instrumento que él llevaba en sus entrañas, que le vio nacer como músico, "es el free Iñaki el free, aquí irán los contrabajos, plín, plan, plon". Con él era más fácil descubrir el significado de ese código que llamamos partitura para llegar a la esencia de la idea.

Hablar de música para llegar a la sociedad, a sus distintas generaciones, al amor, a los valores, a la política, al trabajo, al arte, en definitiva, a la vida. Con ello me quedo Joan, gracias por todo.

Iñaki Alberdi

La alegría de vivir

En el fugaz discurrir de una vida son pocas las oportunidades que tenemos de toparnos con dos grandes maestros, como yo tuve el

context, the Residence for Researchers - CSIC Government of Catalonia, in its desire to relate music to science, considered that the composition of a musical symphony inspired by light should be released for the public in celebration of the International Year of Light. Professor María Josefa Yzuel - chair of the committee, emeritus professor at the Autonomous University of Barcelona, academic at the Royal Academy of Sciences and Arts of Barcelona (RACAB), 2009 president of the International Society for Optics and Photonics (SPIE) - was in charge of explaining the scientific aspects of light to Joan Guinjoan on several occasions. Despite all these explanations and all of the Maestro's notes, it still lacked emotion and poetry.

So I called Professor Laura Borràs who, at that time, was the director of the Institute of Catalan Letters to ask her if she knew of a poet who wrote about light. She answered straight away: Toni Clapés. I called him and in the blink of an eye all three of us met at the Maestro's studio with a book of poems about light. He found the emotion and poetry that he needed, but the most important thing was that it took him back to his beloved Riudoms, to the field where he worked from sunrise to sunset; the poems reflected all the scientific concepts that had been explained to him. Once again he told me that the poster that hung on a wall at the Residence for Researchers was a universal truth. "Emotion is more important than knowledge" Albert Einstein once said. Premiere: Palau de la Música de Barcelona, 21 October 2016. The Gran Teatre del Liceu's Symphonic Orchestra. Conducted by Maestro Josep Pons.

Our relationship and friendship began in 1964, it lasted 55 years and, honestly, dear Joan, it seemed very short.

Francesc Farré i Rius
Honorary Adviser Residence for Researchers

Earthly values

I think that all of us who had a connection with Joan feel, in some way, connected to each other too; connected by the same feeling towards music and our approach to day-to-day life. Probably because of his generous way of presenting the best version of all of us to the people he appreciated most, as well as for his understanding of our work and for a common approach to life through music. Both Joan and Monique, the woman who supported him and offered him the opportunity to be the best version of himself, could only understand life from a musical perspective, facing it with sheer humility. Always self-critical, understanding and expressing how complicated it is to create something worthwhile and doubtful every step of the way, but always having the strength and tenacity necessary to rise up again.

Our connection was and will always be the accordion, an instrument close to his heart, and that witnessed his birth as a musician, "it's the free, Iñaki, the free, here the double basses go dum dum dum". With him it was easier to decipher the coded meaning of a musical score and grasp the essence of the idea.

Conversations about using music to reach society, its different generations, love, values, politics, work, art, in short, life. That is what I take with me, Joan, thank you for everything.

Iñaki Alberdi

The joy of living

Over the fleeting course of a life, there are very few opportunities to run into a great maestro; I enjoyed the rare privilege of running into two. The kind of maestro that allows you to contemplate the path travelled until that point, managing to distinguish between the essential and the superfluous. Guinjoan was one of those old maestros, the kind that are almost extinct nowadays, who

raro privilegio, de aquellos que te permiten contemplar el camino recorrido hasta entonces, logrando distinguir entre lo esencial y lo superfluo. Guinjoan fue uno de aquellos viejos maestros —hoy casi extintos— que me trasmisieron a lo largo de los años de nuestra relación amistosa y profesional los valores esenciales de un músico: tenacidad, constancia, valentía, confianza, amor, ilusión, paciencia... todos ellos reflejados en una música donde convergen de forma ejemplar los caminos ético y estético. Quiero pensar que, de un modo u otro, yo también participé de aquel viaje con el que me crucé en 2010 y con el que comencé un proyecto personal a través de su música y de la experiencia vital que en ella se depositaba, permitiéndonos compartir maravillosos momentos en los que la vida profesional y personal, el proyecto compositivo y el interpretativo, transformaron mi propio camino. Un viaje musical y vital a través de la estructura, la forma y la armonía, ya fuera a través de las composiciones más nacionalistas de su primera época o de las serialistas o dodecafónicas de las épocas posteriores, donde la profundidad del discurso poético, la gama de colores —desde los más oscuros hasta los más claros—, pero también el arduo trabajo de análisis y estudio que requieren sus partituras, me permitieron, finalmente, una interpretación en la que confluyan aquellas emociones compartidas. Cada obra, con sus universos diferentes, nos lleva desde la sencillez de *Ensaya a dos voces*, o *El Pinell de Dalt*, hasta sus grandes obras de madurez, como *Digraf* o *Au revoir Barocco*, y en todas ellas encontramos una alegría de vivir y unas sonoridades cautivadoras que me siguen fascinando a medida que sigo trabajando en ellas, como lo harán con cualquier pianista que quiera adentrarse de la mano del maestro en el maravilloso mundo del piano contemporáneo de primer nivel.

Alfonso Calderón de Castro

De Joan echaremos de menos su sentido del humor, su manera tan vital de vivir la vida en cualquier circunstancia, su curiosidad permanente, su genio creador y su generosidad. Siempre he pensado que la música de Joan puede gustar o no, incluso puede provocar cierto rechazo a una parte del público, pero lo que no hace nunca es dejar indiferente a nadie. Y, en el arte, finalmente esto es lo más importante, que la obra no pase como si nada, y que nos convuele. Su recuerdo es el de una persona que defendía todo lo que hacía con una gran energía y convicción; se entregaba, con toda su inmensa generosidad y humanidad. Joan Guinjoan ha sido indiscutiblemente un referente internacional dentro del mundo de la composición, ha creado un lenguaje propio y con mucha personalidad. Su estilo es tan personal e inconfundible que, fácilmente, cuando suena su música se puede decir: "Esto es de Guinjoan". He tenido la suerte de poder disfrutar de su compañía, de sus conocimientos, de su amistad y de su música. Mis colaboraciones en los años setenta dentro de su querido y reconocido grupo Diabolus in Música, creado con el añorado Juli Panella, supuso la oportunidad de descubrir a través suyo las mejores páginas de obras de Schubert, Beethoven, Mihaud, Stravinsky, Schönberg y tantos otros, como también el estreno de obras de los principales compositores catalanes del momento. De Joan Guinjoan presentaré *Tensió*, una pieza en un solo movimiento de 1981 donde el compositor, en este caso, también explora y desarrolla las posibilidades de expresión del violín dentro de un lenguaje contemporáneo, y provoca la búsqueda de nuevas herramientas y recursos técnicos para alcanzarlo. Con mi hermano Lluís tocaremos *Aniversari*, creada para nosotros dos con motivo de nuestro 25 aniversario de inicio profesional en 1993.

Gerard Claret

La pieza *Elegia (Monodia)*, que hoy interpretaré, junto con *Aniversari*, la encargué a Joan para un recital de violonchelo solo en Barcelona en mayo de 1996.

transmitted to me, throughout the course of our friendship and professional relationship, the essential values of a musician: tenacity, perseverance, courage, confidence, love, hope, patience; all of which were reflected in a music where the ethical and aesthetic paths converge in an exemplary way. I would like to think that, in one way or another, I also participated in that journey which for me began in 2010 and in which I embarked on a personal project through his music and the life's worth of experience that had been poured into it, allowing us to share wonderful moments during which our professional and personal lives and the composition and interpretation projects transformed my own path. A musical and vital journey through structure, form and harmony, whether through the more nationalistic compositions of his early period, or the serialism and dodecaphony of his later years, where not only the depth of the poetic discourse and range of colours, from the darkest to the lightest, but also the hard work of analysis and study required by his scores, allowed me, finally, to interpret in such a way that those shared emotions came together. Each piece, with their different universes, take us from the simplicity of *Ensaya a dos voces* (*Rehearsal in two voices*) and *El Pinell de Dalt*, to his most mature works such as *Digraf* (*Digraph*) and *Au revoir Barocco* (*Good bye Barocco*), and in all of them we find a joie de vivre and captivating sounds, that continue to fascinate me to this day, even as I still work on them, as they will do with any pianist who wishes to be led by the Maestro's work into the wonderful world of contemporary piano music of the highest order.

Alfonso Calderón de Castro

Among the things we will miss about Joan are his sense of humor, his vitality, living life to the full under any circumstances, his permanent curiosity, his creative genius and his generosity. I have always thought that Joan's music may be liked or not, it may even be rejected by a part of the audience, but it will never leave us feeling indifferent. And in art, this is the most important thing, that the work does not fail to make a mark, and that it moves us. His memory is that of a person who defended everything he did with great energy and conviction, surrendering himself with his immense generosity and humanity. Joan Guinjoan is undoubtedly an international name in the world of composition, creating a language of his own and with a lot of personality. His style is so personal and unmistakable that, when his music plays, we can say "that's Guinjoan". I have been fortunate enough to enjoy his company, his knowledge, his friendship and his music. My collaborations with him in the 70s in his beloved and renowned Diabolus in Music group, created with the much-missed Juli Panella, were the opportunity to discover, through him, the best works of Schubert, Beethoven, Mihaud, Stravinsky, Schönberg and so many others, as well as the premiere of works by the main Catalan composers of the moment. I will present Joan Guinjoan's *Tensió* (*Tension*), a piece in a single movement from 1981, where the composer, in this case, also explores and develops the possibilities of expressing the violin in a contemporary language, searching for new tools and technical resources to achieve it. With my brother Lluís, we will play *Aniversari* (*Anniversary*), created by us on the occasion of the 25th anniversary of our professional careers, which began in 1993.

Gerard Claret

I commissioned Joan to write the piece *Elegia (Monodia)* (*Elegy - Monody*) that I will play today, together with *Aniversari* (*Anniversary*), for a cello solo recital in Barcelona in May 1996.

Joan dedicated the work to his mother, who had left us shortly before, and for that reason, the composition included short extracts of songs that she sang to him and also, he told me, a funeral march from the carnival celebrations in Riudoms.

Joan dedicó la obra a su madre, que nos había dejado poco antes, y con motivo de ello incluyó en la temática extractos cortos de canciones que ella le cantaba y también, me dijo, una marcha fúnebre de las fiestas de carnaval de Riudoms.

La obra, me parece, empieza como una reflexión personal y muy íntima sobre la vida y la muerte. Poco a poco, con el uso genial de diferentes elementos siempre relacionados, como en toda obra de Joan, se desarrolla hacia un clímax rítmico frenético que da paso, como despidio a la madre, a un recuerdo del inicio.

Creo que es una de las primeras obras en que la música de Joan, a pesar de conservar su lenguaje tan particular, iba hacia un cierto "expresionismo" que ya no abandonaría.

Como he dicho muchas veces, Joan Guinjoan fue mi "compositor de cabecera", un músico y un ser humano inspirado e inspirador para muchos de nosotros.

¡Que su música nos acompañe siempre!

Lluís Claret

Joan Guinjoan... tantas cosas podría decir de ti... y muchas más que ya se han dicho y son conocidas. Compositor original, independiente y versátil, siempre desde el conocimiento y la admiración por los grandes maestros que te precedieron, desde los barrocos hasta los grandes clásicos y referentes del siglo XX.

Conocimiento desde dentro, primero en tu etapa como pianista, después como fundador y director del proyecto Diabolus in Musica.

Músico entregado a tu tarea vocacional con la constancia y el cuidado de un artesano y la pasión de un artista.

De todos estos aspectos de tu carrera y tu personalidad se ha hablado mucho y muy merecidamente a lo largo de tu intensa y activa vida. No quiero redundar demasiado en ellos, no porque no lo considere importante, que lo es sin duda, sino porque he tenido el privilegio de conocer facetas más íntimas.

Sé que te parecerá natural el tuteo. Cuando nos conocimos hace más de cincuenta años —yo tenía 19, tú 34— pronto me pediste que olvidara el "usted", que en aquella época era lo correcto, con quince años de diferencia que había entre nosotros. Pero tú eras tan joven como yo y has seguido igual de joven hasta que has seguido el viaje por lugares que no puedo imaginar, aunque seguro que apasionado con lo que debes estar haciendo y viviendo.

Esta camaradería es la primera lección que me diste, y no la menos importante: todos somos niños ante el misterio de la música y todos somos aprendices de los gigantes musicales que nos han precedido. Por eso no querías marcar distancia con tus discípulos.

Cuando nos conocimos, yo era, como músico, puro instinto y puro temperamento, pero mi discurso era errático y mi técnica instrumental caótica y con un desgaste físico excesivo. Tú supiste adivinar mis posibilidades y me diste herramientas para ordenarme sin perder la creatividad, que siempre respetaste, sin olvidar el rigor, rigor que provenía de tu resiliencia, segunda gran lección y ejemplo que me diste a medida que fui conociendo tus circunstancias.

Hijo de campesinos, llegaste a ser un pianista de muy buen nivel, a pesar de haber tenido que trabajar la tierra durante tu primera juventud y de vivir en una sociedad donde la música era todavía menos apreciada que hoy en día. Y conseguiste que te aceptaran en el grado superior de la École Normale de Musique de París. Cuando eras mi maestro, la composición ya ocupaba la mayor parte de tu tiempo y energía, y ya no actuabas públicamente

The work, it seems to me, begins as a personal and very intimate reflection on life and death. Little by little, with the clever use of different elements that are always related, as in any work by Joan, it develops towards a frantic rhythmic climax that gives way, as a farewell to his mother, to a memory of the beginning.

I think it's one of the first of Joan's works that, while remaining faithful to his particular language, moves towards a certain "expressionism" that he would never look back from.

As I have often said, Joan Guinjoan was my "benchmark composer", a musician and an inspired and inspiring human being for many of us.

May your music always be with us!

Lluís Claret

Joan Guinjoan... so many things I could say about you... many of which have already been said and known. An original, independent and versatile composer, from the knowledge and admiration you had of the great maestros who preceded you, from the Baroque composers to the greats of the twentieth century.

Knowledge from within, first as a pianist, then as founder and director of the Diabolus in Musica project.

A musician devoted to your work as a vocation, with the dedication and love of a craftsman and the passion of an artist.

Of all these aspects of your career and your character, much has been said, and deservedly so, throughout your intense and active life. I do not wish to dwell on them too much, not because I do not think them important – not at all – but because I have had the privilege of knowing more intimate aspects.

I know that you will find the informal "you" more natural. When we met more than fifty years ago – I was nineteen and you, thirty-four – you would soon ask me to stop calling you "sir", which was, at that time, the correct thing to do with fifteen years of age difference between us. But you were as young as I was, and have continued to be young, as you followed your journey through places that I cannot imagine, but always passionate about what you were doing and experiencing.

That camaraderie was the first lesson you taught me, but by no means the least important: we are all children in the face of the mystery of music and we are all apprentices of the musical giants who preceded us. That is why you did not want to be aloof with your disciples.

When we met each other, I was a musician of pure instinct and pure temperament, but my form of expressing myself was erratic, and my instrumental technique was chaotic and excessively physical. You knew how to recognise my potential and give me the tools to refine myself without sacrificing creativity, which you always respected without being less rigorous.

This rigour came from your resilience, which was the second great lesson and example that you taught me, as I became aware of your background.

The son of farmers, you become an excellent pianist, although you had to work the land during your early youth, and lived in a society where music was even less appreciated than it is today. You gained acceptance to the higher degree course at the École Normale de Musique in Paris. When you became my teacher, composing already took up most of your time and energy, and you no longer performed publicly as a pianist, except for taking part in some of the twentieth-century chamber music works as part of

como pianista, exceptando la participación en algunas obras características del siglo XX en el marco del Diabolus. Con gran esfuerzo, habías conseguido iniciar una carrera concertística y te resistías a abandonar definitivamente tu querido instrumento; pero tenías, como se ha demostrado, tanto que decir como compositor... y no se han inventado los días de más de 24 horas a pesar del progreso.

Aun así, yo todavía guardo el recuerdo de tantos ejemplos durante las clases de piano en las que te ponías a tocar grandes obras del repertorio, como la sonata La tempestad de Beethoven, la Barcarola de Chopin, la Fantasía op. 17 de Schumann, piezas de Couperin o Manuel de Falla... con refinamiento, sonoridad, cantable, y siempre con una fuerte intención que venía de una comprensión de la música desde dentro, de la admiración del compositor hacia el gran maestro del pasado. Me ayudaste a resolver muchas cuestiones técnicas y analíticas, pero ese vivir la música que hay detrás de la partitura es la gran lección que guardo de ti.

De esta misma época guardo grandes recuerdos de cuando me incluiste en el proyecto Diabolus. Participar bajo tu dirección en obras como Pierrot Lunaire, de Schönberg, o la Sonata para dos pianos y percusión de Bartók fue fundamental para iniciarme en el conocimiento de los grandes clásicos del siglo XX. He ido entendiendo que tu gran dedicación como intérprete ha sido la semilla que ha hecho de ti el gran compositor – clásico en vida – que has sido.

Me sentiré siempre muy honrado de ser el dedicatario de una de tus obras mayores para piano, Verbum, que estrené en la Residencia de Investigadores de Barcelona. Siempre la llevaré en el corazón como símbolo y resumen de lo que has sido para mí.

Hasta siempre, amigo y maestro.

Josep Maria Colom

Músico vital, arraigado en la tierra de El Baix Camp que lo vio nacer y que, de joven, cultivó con sus manos, Joan Guinjoan es y será un referente indiscutible de la música en nuestro país, un compositor intuitivo y "cartesiano" a partes iguales.

Aquellos que hemos tenido el privilegio de poder conocerlo sabemos que era un hombre próximo, generoso con su tiempo y siempre capaz de contagiar risas con sus anécdotas personales y expresiones propias: aquel "¡Cuidadito!" seguido de una sonrisa irónica.

Conocedor y amante del legado occidental —incluido el siglo XX—, lo respetó y aportó su grano de arena —como pianista, como director— y al mismo tiempo se apasionó con las músicas de tradición oral —desde el flamenco hasta las caramelles—, que incorporó, destilándolas, en su propio discurso. Guinjoan fue capaz de crear un estilo coherente y muy original a partir de un eclecticismo de fuentes y procedimientos.

Acerarse a la calle Pàdua implicará siempre el recuerdo vivo de aquel músico auténtico que vivió allí tantos años.

Josep Maria Guix

Es difícil entender que no estás, evidentemente, en cuerpo, pero el rigor que en vida aceptaste en el arte ha sido lo que hoy nos levanta la cabeza como unos dedos suaves, pero firmes, para mirar más allá de lo convencional. Has partido solo hacia la verdad de lo "nuevo". Nos dejas la sabiduría y la verdad de nuestro presente.

Sentado al borde del frenesí de la vida, esperabas la inspiración que siempre, siempre, te guñaba el ojo.

Diabolus. You had to work hard to start a career as a concert pianist and you resisted putting aside your beloved instrument definitively; but you had, as has been shown, as much to say as a composer... and despite today's advances, there are still only 24 hours in a day.

Even now I still remember the countless times during piano lessons when you would start to play the great works from your repertoire, such as Beethoven's Tempest sonata, Chopin's Barcarolle, Fantasie in C major, Op. 17 by Schumann, pieces by Couperin and by Manuel de Falla... with refinement, sonority, melody, and always with a determination that came from an understanding of music from within, from the composer's admiration for the great maestros of the past. You helped me to resolve many technical and analytical questions, but to live the music that is behind the score is the great lesson I keep from you.

From that same time, I have fond memories of when you included me in the Diabolus project. Participating under your direction in works such as Pierrot Lunaire by Schoenberg and Sonata for Two Pianos and Percussion by Bartók was essential for beginning to discover the great twentieth century classics. I have realised that your great dedication as a musician was the seed that made you the great composer – already considered a classic in your lifetime – that you were.

I have always felt very honoured to have one of your greatest works for piano dedicated to me, Verbum, which I premiered at the Residence for Researchers of Barcelona. I will always carry it in my heart as a symbol and encapsulation of what you have been for me.

Until we meet again, dear friend and teacher.

Josep Maria Colom

An exuberant musician, rooted in the land of Baix Camp where he was born – and where, as a youngster, he worked with his hands – Joan Guinjoan is, and will always be, an indisputable reference for our country, equal parts intuitive composer and Cartesian.

Those of us who have had the privilege of knowing him know that he was a man who was approachable, generous with his time and always capable of inspiring laughter with his personal anecdotes and expressions – that "careful!" followed by an ironic smile.

A connoisseur and lover of the Western legacy – including the twentieth century – he respected it and contributed his own grain of sand – both as a pianist and as a director – and at the same time, he was passionate about the music of oral tradition – from Flamenco to caramelles – which, distilling them, he incorporated into his own discourse. Guinjoan was capable of creating a coherent and very original style, based on an eclecticism of sources and procedures.

Visiting Carrer de Padua will always invoke the living memory of that authentic musician who lived there for so many years.

Josep Maria Guix

It is clearly hard to comprehend that you are no longer here with us in the flesh, but the meticulousness that in life you accepted in art is what lifts our heads today, like soft but firm fingers, to look beyond the conventional. You have set out alone towards the truth of the "new". You leave us with the wisdom and truth of our present.

Sitting on the edge of the frenzy of life, you awaited the inspiration that always, always came to you.

Today, you come to us with your score, your baton stroke and your line that draws horizons.

Y hoy nos cierras el ojo tú, desde tu partitura, tu trazo, tu línea que dibuja horizontes.

Despierto y siempre aprendiendo. Sabías perfectamente que en el presente estás la clave del futuro. Abrías tu casa a la juventud, compartías cuestiones vitales y te acercabas a las necesidades de los demás para encontrar soluciones. En la contemplación tenías el oasis.

Paisajes, imágenes, acontecimientos, estaciones, hechos del mundo, percepciones abstractas quedarán por definir, por conocer.

Sin tu aliento quedarán vacíos sin iluminar, pero te veremos, te sentirímos en el presente, mientras intentamos averiguar el porqué de todo lo que somos, antes de reencontrarnos de nuevo contigo en otro espacio sonoro.

En primavera dibujaste las frases más bonitas del mundo para que yo las cantara por primera vez. Escribiste en primavera tu invierno más frío.

Tierra húmeda, flores, vino entre amigos, defensa y risa. El respeto. Los valores.

Tu universo sonoro como un arma contra la ignorancia de la verdad.

Noches de significado. Cuna de necesidad. Tus manos suaves, tiernas y sinceras siempre vivas acariciando el papel orgulloso de tu "dcir victorioso".

Que nuestra generación hable con tu decir, que lo hagamos nuestro y sea el imaginario común del mañana, por una cultura, un arte, inquieto, vivo, necesario, imprescindible, responsable. Por todos.

Maria Hinojosa

Los años ochenta y la libertad

Queda muy cerca la obra y la figura de Joan Guinjoan para establecer una perspectiva crítica. En más de una ocasión, ante la dificultad de ordenar, aunque sea en la percepción personal, el mosaico y el posicionamiento de su obra en el contexto que le tocó vivir, he intentado un ejercicio de comprensión. La cercanía con el maestro, las charlas continuadas, seguir su acción de componer... aportaban elementos valiosos, y a punto hemos estado de hacer un repaso de su obra más sustancial.

Roto un elemento fundamental como es el circuito de la comunicación, la obra de su generación bascula entre la comodidad de adscribirse a una corriente o su opción del camino personal. Nunca le oí hablar de incomprendión, sino de compromiso, y creo que es en los años ochenta cuando asume la libertad como identidad.

Guinjoan contaba con "el otro", al que dirigía su mensaje, y gran parte de su obra apunta a la percepción, a la atracción que debe partir del sonido en sí y de su ordenamiento con lo emotivo y lo simbólico, y a una clara voluntad formal, pero siempre en función de su objetivo.

El interés por la timbrica, la percusión, los ritmos, los motivos pautonales, melodía, e incluso las series, sustentan obras de aquella década como *Trama* o el *Concierto n.º 1 para piano y orquesta* [1983], el *Concierto n.º 1 para violín y orquesta* [1986] y el *Concierto para guitarra y orquesta* [1990]. La obra de cámara no hace sino agregar brillo a esta selección: el potente *Passim-Trio* [1988], *Trio per archi* [1982], *Diferencias* [1983] o el *Homenaje a Carmen Amaya* [1986]. Siempre en mente, hasta su pequeña obra más reciente que dedicó al piano de Javier Perianes, el ejercicio de la profundidad en el lenguaje.

Jorge de Persia

Alert and always learning. You knew perfectly well that the present is the key to the future. You opened your house to the youth, shared life lessons and made yours the needs of others in order to find solutions. You found your oasis in contemplation.

Landscapes, images, events, seasons, world issues, abstract perceptions will remain undefined, unknown.

Without your breath, empty spaces remain unenlightened, but we will be able to see you and feel you in the present, as we try to figure out what it means to be what we are, before we meet again in another soundscape.

In the spring you wrote the most beautiful phrases in the world for me to sing for the first time. You wrote about spring during your coldest winter.

Wet earth, flowers, wine with friends, debate and laughter. Respect. Values.

Your universe of sound was a weapon against ignorance of the truth.

Nights full of meaning when you cared for our needs with your soft, tender, sincere hands that were always alive and caressing the proud role played by your "victorious voice".

Let our generation speak with your voice. Let us make it ours and let it remain in the collective imagination for years to come, for a culture and an art that is questioning, alive, necessary, essential, responsible. For everyone.

Maria Hinojosa

The 80s and freedom

The work and name of Joan Guinjoan are still too recent in order for us to be able to establish a critical perspective. On more than one occasion, faced with the difficulty of ordering – even from a personal perspective – the mosaic and the positioning of his work in the context of his life, I have tried to understand his circumstances. My closeness to the Maestro, the continued talks I had with him and following him through the composition process provided me with precious moments, and we were very close to revising one of his most substantial works.

With such a fundamental element as the communication loop broken, the work of his generation swings between the comfort of following a current and the option of forging a personal path. I never heard him speak of incomprehension, but of commitment, and I think it is in the 80s when he took on freedom as an identity.

Guinjoan had "the other", to whom he directed his message, and much of his work points to perception, to the attraction of sound and its order in relation to the emotional and symbolic, and to a clear formal style, but always focused on its objective.

His interest in timbre, percussion, rhythms, pantomality, melody, and even series, forms the basis of works from that decade such as *Trama* (Plot) and *Concert No. 1 for piano and orchestra* (1983), *Concert No. 1 for violin and orchestra* (1986) and *Concert for guitar and orchestra* (1990). The chamber work does nothing but add brilliance to this selection: the powerful *Passim Trio* from 1988, or *Trio per archi* (String trio) from 1982, *Diferencias* (Differences) from 1983, or *Homenaje a Carmen Amaya* (Homage to Carmen Amaya) from 1986, up to his most recent short work that he dedicated to the pianist Javier Perianes, always exercising depth in language.

Jorge de Persia

**«Quan m'han preguntat
d'on vinc i cap on vaig,
la resposta ha estat:
vaig a retrobar-me,
buscant cada vegada
més les meves arrels
d'autòcton recalcitrant,
amb la humilitat d'origen
lligada indissolublement
a la realitat de cada
moment.»**

*Joan Guinjoan, testimonio de un músico
José Luis García del Busto (ed.)
Fundació SGAE, Madrid, 2001*

Organitzat per:

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura